

THIẾT KẾ CÁC HOẠT ĐỘNG MONTESSORI CHO TRẺ KHÁM PHÁ KHOA HỌC Ở TRƯỜNG MẦM NON THỰC HÀNH 11-11, TRƯỜNG ĐẠI HỌC TÂY NGUYÊN

Trần Thị Thùy Trang¹

Ngày nhận bài: 08/11/2021; Ngày phản biện thông qua: 03/12/2021; Ngày duyệt đăng: 04/12/2021

TÓM TẮT

Phương pháp Montessori là một trong những phương pháp giáo dục sớm cho trẻ mầm non được phát triển dựa trên nghiên cứu và kinh nghiệm của bác sĩ, nhà giáo dục người Ý Tiến sĩ Maria Montessori (1870 – 1952), bà là người có ảnh hưởng lớn nhất trong nền giáo dục lứa tuổi mầm non. Bản chất của phương pháp Montessori là trẻ được hoạt động tự do trong môi trường đã được chuẩn bị sẵn với sự hướng dẫn trực tiếp rất hạn chế của giáo viên (GV). Các hoạt động hướng dẫn trẻ khám phá khoa học (KPKH) về môi trường xung quanh (MTXQ) theo phương pháp Montessori được thiết kế xuất phát từ nhu cầu, hứng thú, khả năng, trình độ và điều kiện cụ thể của từng trẻ. Đây cũng chính là những biểu hiện của quan điểm lấy trẻ làm trung tâm khi triển khai thực hiện chương trình Giáo dục mầm non (GDMN) năm 2021. Trong bài viết này, chúng tôi chỉ tập trung nghiên cứu hai vấn đề: Khái quát chung về phương pháp (PP) Montessori và thiết kế các hoạt động KPKH theo phương pháp Montessori cho trẻ tại Trường Mầm non Thực hành 11-11, Trường Đại học Tây Nguyên.

Từ khóa: phương pháp Montessori, thiết kế, khám phá khoa học, giáo dục mầm non.

1. MỞ ĐẦU

Mục tiêu của GDMN là giúp trẻ em phát triển về thể chất, tình cảm, trí tuệ, thẩm mỹ, hình thành những yếu tố đầu tiên của nhân cách, chuẩn bị cho trẻ em vào lớp một; hình thành và phát triển ở trẻ em những chức năng tâm sinh lí, năng lực và phẩm chất mang tính nền tảng, những kĩ năng sống cần thiết phù hợp với lứa tuổi, khơi dậy và phát triển tối đa những khả năng tiềm ẩn, đặt nền tảng cho việc học ở các cấp học tiếp theo và cho việc học tập suốt đời.

Để đạt được những mục tiêu trên thì yêu cầu về phương pháp giáo dục phải tạo điều kiện cho trẻ được trải nghiệm, tìm tòi, khám phá MTXQ dưới nhiều hình thức đa dạng, đáp ứng nhu cầu, hứng thú của trẻ theo phương châm “chơi mà học, học bằng chơi”. Chú trọng đổi mới tổ chức môi trường giáo dục nhằm kích thích và tạo cơ hội cho trẻ tích cực khám phá, thử nghiệm và sáng tạo ở các khu vực hoạt động một cách vui vẻ. Kết hợp hài hoà giữa giáo dục trẻ trong nhóm bạn với giáo dục cá nhân, chú ý đặc điểm riêng của từng trẻ để có phương pháp giáo dục phù hợp. Tổ chức hợp lí các hình thức hoạt động cá nhân, theo nhóm nhỏ và cả lớp, phù hợp với độ tuổi của nhóm /lớp, với khả năng của từng trẻ, với nhu cầu và hứng thú của trẻ và với điều kiện thực tế (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2021, tr.3).

PP Montessori là một PP sư phạm giáo dục trẻ em dựa trên nghiên cứu và kinh nghiệm của bác sĩ và nhà giáo dục người Ý Maria Montessori (1870-

1952). Đây là PP với tiến trình giáo dục đặc biệt dựa trên tinh thần tự học của trẻ là chủ yếu. Giáo viên đóng vai trò là người hướng dẫn, khuyến khích để trẻ tự khám phá (Nguyễn Khánh Hương, 2017, tr.157). PP Montessori chú trọng vào năm lĩnh vực học tập cơ bản: Thực hành cuộc sống, giác quan, toán học, ngôn ngữ và văn hóa.

Trường Mầm non Thực hành 11-11 (TrMNTH11-11) trực thuộc Trường Đại học Tây Nguyên là trường mầm non công lập. Với các trường mầm non công lập rất khó để có thể áp dụng hoàn toàn PP Montessori vào các hoạt động chăm sóc và giáo dục trẻ nên chúng tôi chỉ nghiên cứu và ứng dụng một phần PP Montessori và các lĩnh vực giáo dục của chương trình GDMN sao cho phù hợp với điều kiện thực tế của Nhà trường. Chúng tôi xét thấy, hoạt động KPKH là hoạt động giúp trẻ tìm hiểu, khám phá các sự vật hiện tượng xung quanh trẻ, hình thành lòng ham hiểu biết khoa học và rèn luyện những kĩ năng cần thiết để trẻ bước vào các cấp học lớn hơn. Nội dung môn KPKH gắn gũi với cuộc sống hằng ngày của trẻ nên bản thân mỗi trẻ đã có những kinh nghiệm, hiểu biết nhất định về các sự vật hiện tượng ở môi trường sống xung quanh mình. Vì vậy, việc nghiên cứu và vận dụng PP Montessori vào hoạt động KPKH là rất cần thiết, để giúp trẻ có cơ hội để phát triển tiềm năng riêng của bản thân trẻ.

2. NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Nội dung nghiên cứu

¹Khoa Sư phạm, Trường Đại học Tây Nguyên;

Tác giả liên hệ: Trần Thị Thùy Trang, ĐT: 0942381418, Email: tttrang@ttn.edu.vn